

MUZEJ grada Koprivnice

Muzej grada Koprivnice nalazi se pred otvorenjem. Vrše se posljednji pripremni radovi: potrebno je da se prilično bogata muzejska zbirka smjesti u predviđene prostorije bivše oružane.

Sama ideja o osnutku muzeja grada Koprivnice starije je datuma. Na ostvarenju muzeja počeo je raditi — još kao student — današnji glavni pokretač i organizator čitave akcije dr. Leander Brozović. Ozbiljnije se zahvatilo u ovo pitanje tek nakon oslobođenja zemlje, u studenom prošle godine.

zelent. vicinax 1947 30. II

Koprivnica se spominje prvi put u XIII. stoljeću. Za Anžuvina Ljudevita I. postala je t. zv. kr. slobodni grad. Nedaleko od grada bila je još od pradavnih vremena utvrda, nazvana Kamen — Koprivnica (Kamen grad). Danas se ta utvrda nalazi u ruševnom stanju. Samo su se sačuvali temelji (muzej će sadržati jednu ostrugu, koja je tamo iskopana).

Koprivnica je bila obrtničko mjesto. Od svojih prvih početaka bila je opasana slabijim utvrdama, sve dok se nije pojavila osmanlijska opasnost u XVI. stoljeću. Kada je pala Virovitičica odlučije stajati i redovi da se Koprivnica moderno utvrdi. Utvrđena je po holandijskom sistemu. Teko je nastala ona poznata obrambena linija Koprivnica — Križevci — Ivanič grad. Turci su se zalijetali, ali odlučujućih bojeva pod zidovima Koprivnice nije bilo. Tada je osnovana Vojna Krajina i koprivnički kapetanat.

Početkom XVIII. stoljeća, kada počinje u ovim krajevima moć Osmanlija jenjavati, vraćaju se izbjeglice iz ugarskih krajeva natrag u Koprivnicu. Koprivnica dobiva pravo održavanja godišnjih sajмова, ubiranja maltarine i počinje pomalo svoj miran građanski život. U tome periodu dolazilo je do mnogih unutrašnjih borbi u Njemcima, koji su bili kapetani koprivničke tvrđave i stalno kršili pravo građana.

U drugoj polovici XVIII. stoljeća tvrđave su izgubile svoje prvobitno značenje, pa i koprivnička tvrđava, koja je proglašena otvorenim mjestom. Vrata se grada nisu više po noći zatvarale.

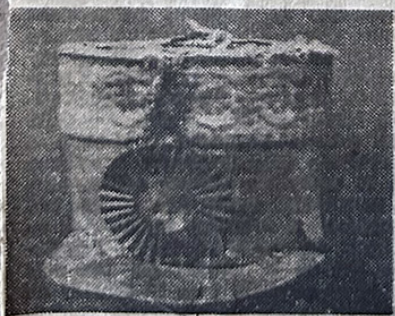
Već prije razvila su se nselja izvan tvrđave, gdje su uglavnom obitavali obrtnici. Počinje novo doba trgovine, sajмова, obrta. Prema jednom popisu žitelja iz 1783. u Koprivnici je bilo najviše čizmara, pa tkalaca, tesara i krojača, i drugih obrtnika.

Od 1908. godine, pretvara se Koprivnica u moderan grad (kotarska oblast, gradsko poglavarstvo, kotarski sud, baždarski ured, pošta, telegraf, gimnazija, škola i t. d.).

★

Muzej si je postavio u zadatak, da sakuplja i čuva predmete kulturno historijske vrijednosti ne samo grada Koprivnice, nego čitave srednje Podravine od Ludbrega pa do Djurdjeva.

Muzej će se smjestiti u bivšoj oružani, gdje će se urediti prostorije s građanskim i cehovskim predmetima.

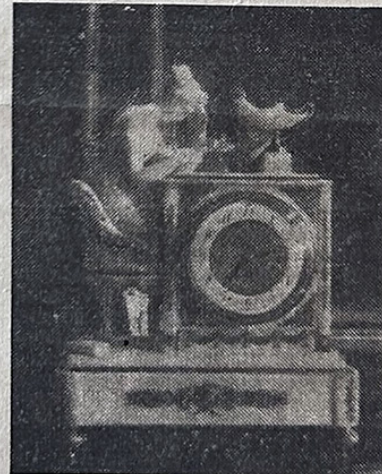
Kapa koprivničkog »bürgerkora« iz prve polovine 19. stoljeća

predmetima crkvene umjetnosti, etnografska zbirka, soba seljačkog književnika Mihovila Pavleka Miškine i kolekcija historijskih letaka. iz NOB-e.

Sam rad oko sakupljanja starina za muzej nalazi se u toku, pri čemu pomažu i građani. Muzej je financijski pomoglo Ministarstvo prosvjete NR Hrvatske.

Muzej će sadržavati predmete, koje je još u svojim studentskim danima počeo sakupljati dr. Leander Brozović. U zbirci se nalaze slike iz vremena baroka, koje su svojevremeno bile smještene u danas već porušenim drvenim kapelicama koprivničkih predgrada. Tu su i uvijte kape od nekadašnjeg koprivničkog »bürgerkora«, koplje koprivničkog noćobdije, više komada plastike od drveta iz crkava, cehovska ladicica čizmarškog ceha u Koprivnici, zbirka fotografija iz društvenog života koprivničkih građana itd.

Od drugih značajnih prinosa spominjemo, da je Obrtni zbor prodao na čuvanje cehovske starine (barjake, spise itd.). Gradski narodni odbor dao je muzeju dvije željezne blagajne, od kojih su se u jednoj čuvale povelje i koprivničke slobodštine sve do 1928., kada je grad svoju arhivu pohranio u državni arhiv u Zagrebu. Postoji mužar iz mjedi od 1777. godine.

Empire sat iz godine 1826.

U muzeju će se čuvati i predmeti iz crkvene umjetnosti, kao oltarna uljena slika iz bivše kapelice sv. Florijana, na kojoj je u lijevom donjem uglu prikazana koprivnička tvrđava iz prve polovice XVIII. stoljeća. U muzeju će se pohraniti jedan ormar iz baroka.

Od kamenih spomenika bit će smješten grandiozni kapitol i kameni spomenici iz doba gotike i baroka.

★

Posebnu vrijednost predstavlja kolekcija letaka i novina iz prvog oslobođenja Koprivnice po jedinica-ma NOV u jesen 1943. godine.

Tu se u prvom redu nalazi proglas Staba II, operativne zone NOV i Partizanskih odreda od 8. XI. 1943. kojeg su potpisali Marko Belinić kao politički komesar i Vlado Matetić kao komandant. Proglas podajeća na

Koprivnička tvrđava iz prve polovine 18. stoljeća (detalj sa oltarne slike sa crkve Sv. Florijana)

one slavne dane, kada su ovaj stari hrvatski grad prvi put oslobodili junaci borci XXI. brigade. Još i danas ostao je u neizbrisivom sjećanju Koprivničana 7. studeni 1943. »Od danas nema više Paveličeve policije, žandarmerije, općinskog poglavarstva i kotarske oblasti, — kaže se u proglasu. »Sve neprijateljske vlasti su uništene i najurene. Naši borci su oslobodili stari junacki grad Koprivnicu i predat će vlast narodu.«

Pored ovog proglasa muzej čuva još i proglas iz oslobođene Koprivnice od 8. studenog 1943. pod naslovom »Hrvatski, Srpski i Slovenski narode«, kao i saopćenje Staba II. operativne zone od 14. studenog 1943. godine o borbama za oslobođenje Koprivnice.

U Muzeju se nalazi rezolucija vijećnika ZAVNOH-a, proglas Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije narodima Jugoslavije od novembra 1943., proglas omladini Jugoslavije od 15. XI. 1943. Zemaljskog odbora USAOJ-a, kao i CK SKOJ-a, »Izjava o ciljevima i načelima NOB-e«, te saopćenje o borbi za Čazmu 29. studenog 1943.

Od novina u Koprivnici je štampan »Vjesnik« od listopada 1943. »Naprijed« od listopada i studenog 1943., »Slobodni dom« od rujna, listopada i studenog 1943., »Srpska riječ« od studenog 1943., te »Radio Vjesnik« od studenog 1943. Koprivnica ulazi i u historiju štampe u vrijeme Narodno-oslobodilačke borbe.

Muzej čuva i originalni linorez za letke o mobilizaciji, koji je izradio slikar Franjo Mraz.

U muzeju će biti uređena i soba podravskog književnika — seljaka Miškine. Uz tu sobu muzej će urediti etnografsku zbirku Srednje Podravine. Iako su etnografski predmeti, kao narodna nošnja, tako reći iščezli, muzej će moći rekonstruirati podravsku seljačku nošnju, kao što je nekoć bila. Sve do ovog rata sačuvala se u obližnjem selu Koprivnički Ivanec narodna nošnja, osobito kod žena, pa će muzej nastojati da nabavi kompletnu ivaničku nošnju.

U okviru muzeja organizira se i biblioteka, u kojoj će se čuvati — osim povijesnih djela — i nekoliko starijih rukopisa.

Na taj način grad Koprivnica i srednja Podravina dobivaju jednu značajnu kulturnu ustanovu.

M. H.